

KOLOSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik e lap hetenkint kétszer „ERDÉLYI MUZEUM” című melléklettel.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, valamint vidéken negyedévre 3 ft. félévre 6 ft. pp.
A hirdetések négyszer hasábozott sorának ára 4 kr. pp.

Előfizetni lehet vidéken bérmentesen minden cs. k. postahivatalnál, helyben a kiadónál b. magyarutca 406 sz. a. kihez minden a lap anyagi ügyeit illetők iránt egyedül lehet fordulni. A szerkesztőhöz csak a beltartalmára tartozók intézendők. Nem bérmentes leveleket csak rendes levelezőkől fogadunk el.

Tartalom: Előfizetési hirdetés. A selyemtenyésztés ügyében. A közpolgári törvény 1480-dik §-sa. A marhavészről dr. P. Kolozsvári hírek. Vidéki levelek: Maros-Vásárhely-, Dézs-, és B. Hunyadról. Pesti-bécsi hírek. Külföld. Börze.

Előfizetési felhívás.

Az évnegyed végének közeledtével bátorkodunk t. olvasóinkat az előfizetések kora megújítására emlékeztetni, hogy lapjaink megküldésében késedelmet ne szenvedjenek.

Az előfizetési árak maradnak mint eddig:

Helyben házhoz hordva vagy mint vidéken postán küldve:
negyedévre 3 ftpp.
félévre 6 ftpp.

Előfizethetni vidéken minden cs. kir. postahivataloknál bérmentes levelekben; helyben a kiadónál b. Magyarutca 406. sz. a.

A selyemtenyésztés ügyében.

Kolozsvár június 4.

⇒ Azon buzgalom, mely hazánk minden vidékein a selyemtermesztés iránt, leginkább azon kedvező hírre ébredett fel, hogy polg. és kat. kormányzó urunk hg Schwarzenberg ő magassága, ezen ügyet különös gondjára méltatta, arra ösztönöz, hogy magunk is pótló-véleményünket azokhoz adjuk, melyek lapjainkban már nyilatkoztak.

Bizonyos, hogy hazánk égalja mindenütt oly egészséges levelű eperfát hoz elő, melyet még az olaszországnak is elibe lehet tenni, mert finomabb levén — éppen úgy mint boraink finomabbak az olaszokénál — finomabb lesz a selyem is, mely belőle termesztetik; kétséget nem szenved az is, hogy a közterhek általános növekedése s a földbirtoknak éppen a földterhermentesítés miatti súlyos megterhelése mellett, midőn a földjövdelem a művelési viszonyok súlyosodása miatt éppen csökkent s a termékek már bekövetkezett olosósága miatt még csökkenni fog, midőn kereskedésünk mérlege mindig csak szomorúan csüggeszti le fejét; módok és eszközökről gondoskodni, miképp lehetne a földbirtokos jövedelmét nagyberuházások nélkül szaporítani, idején volna. De a tapasztalás bizonyítja, hogy hazánk népe semmi javítást mezei gazdaságában, mint más téren, önkény nem hoz be és az újításoktól éppen irtózik. Példa erre maga a kérdésben forgó tárgy. A selyemtenyésztésre már rég tették próbákat hazánk előkelőbb és műveltebb fiai, minden siker nélkül. Ott van gróf Béli nagy eperese Báldon, a Barcsaiaké Alvinczen (talán már ki is veszett), a gróf Keményé Gerenden s másutt még igen sok helyen, itt Kolozsváron s környékén is több kisebb nagyobb ültetvény; azonban selyemtermesztésünk még sincs több, mint a mennyivel be lehet bizonyítani, hogy nálunk a legjobbat lehet tenni. Ennek pedig nincs más oka, mint az arravaló munkásnép hiánya. Népünk a jót

is csak kényszerítve fogadja el, míg vele meg nem barátkozott; parancsra pedig mindent megteszen — oly tulajdon, melyet a közjóra üdvösen lehet felhasználni. Most is mutogatják székely földön a közhelyeket, melyeket József császár idejében minden ember tartozott ingyen kapott ptyókával beültetni; jó darabig akkor is csak a sertésnek hánnya a bőven termett Isten áldását, melyet maga megenni véteknek tartott. Így volt a török-buzával is; s most e kettő nélkül éhen halna meg. Az országutaknak gyümölcsfákkal beültetése által néhány év előtt megpróbált szép és üdvös cél csak azért nem sikerült, mert a körülmények ismeretét nélkülözte. A hol az ugar és tarló közlegelő, ott előfát a mezőn nem lehet megtartani. Előbb az ugart el kellett volna törölni s a tarlón a közlegeltetést megszüntetni, mielőtt az utak széleit beültetni parancsoltatott volna. A nagyobb birtokosoknak tehát minden igyekezete, fáradsága és költsége füstbe megy ezután is, mint eddig, ha a felsőbbbség az ügyet atyai gondjai alá nem veszi. Nem is kellene tulajdonképp egyenes kényszerítést a dologban elkövetni: csak lenne kimondva, hogy mátló vagy bizonyos határnaptól fogva sem pap sem iskolamester semmi felekezettől albeli jártasságából, mint egyéb szaktanokból hiteles bizonyítványt nem mutat elő; a hivatalban levőknek pedig bizonyos idő szabotnék ki, miáltal magoknak a kellő ismereteket megszereznek. A dolog egyszerűsége mellett ebben semmi nehézség sem volna; mert eperfát nevelni oly könnyű mint akármilyen más fát, a selyembogárral bibelődni pedig gyermekjáték. Aztán kötelességévé kellene tenni minden iskolamesternek, az iskolába járó gyermekeket az eperfa-nevelés- és selyembogártenyésztésben gyakorlatilag oktatni, egyszersmind a selyemtermesztést oly terjedelemben tűzni, a mint azt az iskola körülményei megengedik. A pap és iskolamester kerti fa-iskolául szolgálja: ennek hiányában minden község tartoznék adni közhelyeiből a legalkalmasabb helyen egy-két holdat, ha nem volna, tartoznék pénzen is venni s e helyen egyuttal a gyümölcstermesztésben is gyakorlati oktatás lenne adandó. A pap és mester a munkabeli részvét arányában osztoznék a termesztes eredményében; ha csak egyik fáradozna benne, övé lenne az egész aratás is. Az esperesteknek kötelessége lenne minden visitatiókor szigorú számat kérni a selyemtermesztés állapotjáról s jelentéseiket a felsőbbbséghez bejelenteni. Ily módon a nép még gyermekkorában megbarátkoznék a hasznos foglalatossággal; a már felnőtt és régóta hasztalanul heverő epereseket mindjárt gyümölcsözővé lehetne tenni; a szülők gyermekeiktől tanulnak meg s különben henyeségben tespedő gyermekeiket magok kényszeríténék e játszi és embernemesítő iparkodásra — mert bizonyára, a ki élőfákat ültet, azokat ápolja, selyembogarakat és hozzá még méheket is tenyészt, rossz ember nem lehet. — Ha még a magas kormány számos ösztönző jutalmakat tűzne ki az eperfa és selyemtenyésztés legszembevetőbb eredményeire, valamint a papok és iskolamester szorgalmának elismerésére, akkor, azt

hisszük, minden meg volna téve, hogy ezen iparág áldása és jótékonyága hazánkban nem sokára megteessék. Ha tekintbe vesszük még azt is, mily tetemes haszon háromoltnék ebből az egész birodalomra a kereskedési mérték javítása, ezáltal pénzügyi helyzetünk szilárdítása és a capitalisok szaporítása által, akkor röviden mindent elmondottunk, a mivel ezen ügyet ajánlatossá tehetjük — a mire, azonban úgy hisszük, nem szorult. De van még egy magasabb tekintet, melyet érintetlen nem hagyhatunk. A falusi lelkész kivált az iskolamester többnyire nagyon szegény fizetést huz; e miatt kénytelen egészen paraszttá (agricola) lenni, — szánt, vet, kaszál és kapál, hogy megélhessen. Holott neki a lelkiekben kellene szántani vetni és az oltráról élni. Tekintélye a nyája előtt nagyobb, hatása üdvösebb lenne; holott most sokszor hiveivel kell a barázda s egyéb praeparatio felett harcolni s e miatt hatalmát a lelkiek felett is elveszíti. Ezen kis industria tetemesen szaporítaná az ő jövedelmöket; az ugynevezett „belső embert” valódiilag is azzá lenni tetemesen segitené s a mi legfontosabb: az erkölcsök nemesülését, a keresztényi jó akarat és munkásság szellemét mind a néptanítóknak mind pedig a népben csak

A kezdetet nagyon könnyítene azon szerencsés körülmény, hogy az itteni ref. gymnasium belvárosi kertjében Tek. Tunyogi J. tanár ur felügyelete alatt most is 600 darab eperfa van teljes díszlésben, ki a selyemtenyésztést ezen kívül saját eperese segélyével is üzi. Ismerte a tisztelt ur hazafiságát és kitűnő szorgalmát, nem kételkedünk benne, hogy őt könnyen meglehetne nyerni a végre, hogy a papságra és iskolamesterségre menendő minden hitfelekezettieknek megadja a kellő gyakorlati oktatást. És így csak jó de kissé parancsoló akarat kellene, hogy e jó dolog igen hamar kellő kerékvágásba induljon.

A közpolgári törvény 1480-dik §-sa.

⇒ Egy ügyvéd barátunk figyelmeztetésére nem késünk t. olvasóinknak mi is emlékeztetése hozni a czimbéli törvényt, mely így hangzik: „Oly követelések, melyek évi adókat, kamatokat, jövedelmeket, vagy más szolgáltatmányokat illetnek, három év alatt elévülnek; maga a jog pedig 30 évi nem használás által évül el.” Miután az új polgári törvény behozásának mindjárt három éve lesz, azért hozzuk emlékeztetbe az idézett törvényt, hogy kinek ezen idő alatt hasonló követelése támadtak, azokat netalán feledékenységgel, vagy gondatlansággal miatt elévülni ne engedje. A törvény oly világos, hogy commentárt éppen nem kíván.

Eszmerokonságnál fogva ide iktatjuk betűrendben a Kolozsvárt jelenleg gyakorló ügyvédek neveit is, miután az eddigi naptárakban hiányosan jelentek meg, de azóta változáson is mentek keresztül, — hogy a jogukat védni kívánók tudják, kihez folyamodhassanak, u. m. Csulak Daniel, Fejér Márton, Groisz Nándor, dr. Heinrich Rudolf, Istvánffy András, Kolláth Sándor. Nemes József, Pataky József, dr. Rottensteiner Antal, Rucska János, Szentiványi Ferencz, Tamásy Antal, Várady János és Veres Lajos.

Kolozsvár június 3.

(Dr. P.) Már a tél vége felé imitt amott, különösen pedig a tavasz beálltával az egész országban sok marhabetegségek uralkodtak, sok marha

hullott is el, sőt némely kerületekben több helysége el is zárattak. A mi a kolozsvári kerületet illeti, a melyről van szorosabb tudomásom, — itten is, főképp az erdős vidékeken számos marha betegedett s hullott is el, és a szegény földmivelő nyomorait ez is nem kevés mértékben nevelte. — A kolozsvári kerületben: Bábony, Kövesd, Keresed, Sinfalva, Kide, Esküllő, Adalin, Egeres, Pappfalva, Sárd, Nagy-Almás, Nyires, Farnas, Alsó- és Felső-Föld voltak a betegségtől különösen látogatott helységek, és e három utolsóban május első felében hirtelen oly pusztító alakban mutatkozott, hogy a bonczolásnál is némű gyanus jelek mutatkozván, az igazi marhadög kiütésével ijesztettek. A félelem nem is ok nélküli, mert ezen nálunk jövevény járványos dög nem egyszer okozott már hazánkban szerencsétlenséget. Felső Magyarországon a kassai kormány-kerületben a mult télen is, novembertől kezdve négy hó alatt 106 helységben 11,997 marha betegedett meg, melyek közül 4652 lett a marhadögnek (napkeleti marhapestis) áldozata. Az említett két Föld helységeiben több sebesen és szerencsétlenül lefolyó marhabetegségek szűkséggé tevők a legnagyobb vigyázatot, annival inkább, hogy ezen helységek a Nagy-Váradtól jövő országos uttal határosok, hol a marhadög némely helységekből még most sem enyészett el végképpen, és a ragadványok becsusztatása föltehető vala. Legelső és legfőbb teendő tehát a betegség kiváltása és természetének elhatározása. Ez okból a kolozsvár-kerületi főorvos és a nem régen Kolozsvárra érkezett új tanára, az itteni orvos-sebész intézetnél a marhabetegségeknek dr. Zahn, a B. Hunyad közelében fekvő és marhabetegségtől meglepett helységeket személyesen beutazták, a beteg marhákat orvosilag megvizsgálták, bonczolásokat vittek véghez, de az igazi marhadögnek semmi jeleit sem találták. Hanem vizsgálódásuk és a más helységekből bejött orvosi tudósítások nyomán úgy nyilatkoztak: hogy a téli rossz telelés, a tavaszon is folytatódó rossz és kevés táplálást által nagyon elgyengült marhák a gyenge csirákat és növényeket mohón evés és a sebesen változó légmérsékleteknek is kitéve lévén, hol a belek taknyos hártványai, hol a tüdők vagy a lép rossz természetű gyuladástól lepettek meg, melyek csak hamar rothasztó természetűvé válván, majd mint tüdő- vagy lép-fene, majd mint rothasztó vérhas, vagy néhol mint hasvízkór már azelőtt is meggyengült életerőt sokaknál egy pár nap alatt kimerítette. A milyen kedvetlen egyféléül ezen marhajárvány is volt, ez a múlt év június 12-én kezdődött, hogy a marhák egy vigasztaló mástelől, hogy nálunk a híresztelt marhadög nem létezik.

A marháknak lehető jó táplálása az éjjeli nedves időkben; a déli hévségben pedig pajtában tartatása, a gyengéknek a munkában meg nem erőltetése a legjobb óvószér. Jót teszen a betegség első napjaiban az érvágás, de későbbi szakában ez ártalmas; sok sós, ecetes, korpás víz itala hasznos, később ha gyomormenés, véres genynek az orrból, szájából, szemekből való folyása áll be, ha a száj ürüge kifekélyesedik, ekkor már fimsós vízcseserfa főz-féj főzetjeit vagy ezekből készített pöpet kell adogatni.

Ragadós-e ezen marhajárvány? Valamint az embereknél a typhus, vérhas stb. járványa ha nagyra terjed és rothasztó természetű, ragadós, úgy ezen marhajárvány is hol sokakat lep meg és rossz természetű alakban jelenik meg, mikor gyomormenés, kisebbség állanak elő, akkor a betegek is gerjesztenek magok körül oly légkört, vagy az anyagiabb kiürítések olyanakká válhatnak, hogy az ezekkel érintkezésbe jött marhák a betegséget megkapják. Azért a beteg marhákat külön kell tartani, ganéjokat elásni; de a helységek szorosabb, annyi nyomort okozó elzárása e kerületben szükségessé még nem vált. A gyógyulófélben lévő, újból kérőzdő marhákat külön helyt ugyan, de szabadban kell legeltetni.

KOLOZSVÁRI HÍREK.

* A m. kereskedelmi ministerium mindazon hazánkfainak, kik a párisi mezeigazdasági kiállításra valamit indítottak, az austria választmány által kimondott bíráló véleményét, kísérő ministeri levél mellett megküldeni sziveskedett.

*Hoványi Ferenc kanonok és udvari káplán, ki már több ízben bizonyította be munkás szeretetét a nevelés ügye iránt, a Sz. István társulatnak, nemcs czéljai előmozdítására ismét 900 pfót ajándékozott.

— Vasárnap Ulrich József az arena-körben tűzijátékot rendezett. A felhők úgy látszik határozott ellenségei a tűzijátékoknak, mert ugyancsak hatalmasan ijesztgették a látni vágyó közönséget s még inkább a rendezőt, ki nem kenyéresetből hanem szenvedélyből évenként megszerezzi a közönségnek e mulatságot. Azonban a felhők mégis megkegyelmeztek és az áldástadó eső másnap hullott. Közönség szép számmal jelent meg a látványra, melyet Ulrich elég ügyesen készített.

Legmeglepőbb volt azon tűzkép, mely változó gyönyörű vegyületű ragyogásban az ország ezimérét mutatta.

— Figyelmeztetjük az előpataki gyógyvíz vendégeit és a környékbelieket, hogy jeles fényfestésünk Veres a gyógyászak ideje alatt Előpatakon fog időzni. Képei kitünő jelesek. Ki másnak vagy magának akarja arczképét megszerezni, ne mulassza el a jó alkalmat fölhasználni.

— Az igazság úgy hozza magával, hogy a sétatér öntözése végett ha már annyit lármáztunk és gunyolódunk, most annak sikerét látva, dicsérelőleg is nyilatkozzunk. Nehány nap óta kevesebb port nyelünk. Az igaz, hogy az egek csatornái sokat segítettek, de segített Schütz ur is, mert párszor már öntöztetett, és így reméljük, hogy hőlgyeink panaszát nem fogjuk többé vízhangozni.

— Mult szombaton M. Vásárhelyen Vörösmarty emléktűt ünnepelték meg. E lapok vásárhelyi igen ügyes tollu levelezője kétségtől érdekes tudósításai sorából nem fogja kifelejtteni a nemzeti irodalom iránti buzgalomnak e nyilatkozatát.

— Ad vocem levelező! Szeretnénk színészeinknek tordai működéséről valamit hallani: de még eddig senkinek sem jutott eszébe onnét csak egy kevés bírálatot is küldeni. Pedig vagyunk ám itt, kiket érdekel tudni: ki, mit, és hogy játszott? milyen volt a sorozat? és általában a társulat miképp felel meg a közvélekedésnek?

— De sokféle a szokás! Már nálunk például, ha férfi illem- vagy tiszteltből utczán vagy sétatérre akar melyik urhölgynek köszöni, ez, mint nem is lehet egyebet várni, azt viszonzozza. Már másutt — például Pekingben némely felfuvalkodott nő, ha férfi kalapot emel előtte, vagy reá bámul s mintegy azt akarja kifejezni: hallod-e te, nem eszünk egy tálból cseresznyét; vagy ajkát biggyeszti s körülbelül oly arcot csinál, mintha egy csöves ecetet nyelt volna le. Illiába, sokféle a szokás!

— Mily vigyázat- s ovatossággal kell gyermekekre felügyelni, a következő példa tanúsítja. A napokban egy igen kedves gyermek majd áldozata lett nem is annyira a gondatlanságnak, mint felügyelet hiányának. Véletlenül patkányirtó ladaecskát kapott kezébe, egyet szájába vett és szétharapta. Szerencsére hirtelen észrevették mielőtt lenyelte volna, óvatosságból mégis orvost hívtak, és a gyermeknek semmi baja.

— Dr. Haynald Lajos erdélyi r. kath. püspök ö nagyméltósága, ki magas szelleméhez következően a gyűlölet, a féltékenység, a harag, a 12000 pfót adományozta, hogy a kolozsvári színházban egy K. Fejérvárt létesítendő növevredére 3040 pfót szentelt.

Vidéki levelezés.

Maros-Vásárhely, jún. 2.

A korszorú költőnk Vörösmarty Mihály emlékére rendezett műelőadással összekötött ünnepély, tegnapelőtt jellemző s alkalomszerűleg egy felette csinos, a város s közel környéke minden rend s rangu szép számmal egybegyűlt közönsége előtt ment végbe.

Örömteljes büszkeséggel írjuk, hogy évek óta nem láttuk az osztálykülönbségből folyó, nyilvános ünnepélyekben leginkább érezhető visszavonulást annyira megfelelőleg egy általános egyetértésnek helyet csinálni, mint ez alkalommal; mert fúr, nemes, polgár egyaránt igyekvők bebizonyítani, miszerint a nemzet első költője iránt tanúsítandó kegyeletbeni részvételre nézt hátramaradni nem akar.

Az ünnepély létesítésére szükséges volt kezdeményezések s annak rendezése körüli fáradozásban ernyedetlenül működött több lelkes e célra választmányt alakító férfi; nem csekélyebb érdemet szerzettnek magoknak mindazok, kik művészi tehetségükkel az estély élvei gyarapításához járultak.

A kolozsvári színész-társulat kitünő előzékenységének ama gyöngéd jeléért, melynél fogva saját s nem csekély költségén legünnepeltebb s általánosan kedvelt tagját H. P. Cornelia asszonyságot ide küldötte, s melynél fogva ez minden gyöngéledés dacára szemben az ut fádalmaival Tordáról körünkbe jött, hogy az ünnepély megnyitására Vörösmarty „Szegény asszony könyvének” szokott mesterség s kellemmel a művészet ellenállhatlan varázserőjével elszavallásával mindenkit kitoró tapsra lelkesítsen —, méltánylását, reméljük, közönségünk a művészek f. hó 10-re tüztött érkezéskor tettelesen bebizonyítani íparkodandik.

Ha Schulhoff „Etude de concert” című H. B. k. a. által jó iskolát tanúsító s szép szabatsággal eljátszott zongora darabja az érdemelt sikert előidézni nem bírta: ugy ni ezt a körülménynek tulajdonítjuk, hogy a szerző a művébeni nehézségekkel keveset számított rendes hallgatók szívverelméire, de annál többet kaczerkódott megtestesült zeneiészektől bírálatával.

Cz. K. k. a. „Beatrice”-ből énekelt dalával tetszést nyert. Sz. K. ur Briccialdi búdalát tuvalán érzésteljesen s remekül adá elő; Sz. ur iga-

zolá a róla megállapodott hírt, hogy e makacs hangszert engedelmessegre kényszeríteni tudja. D. D. ur Vörösmarty „Vén cigány”-ját szavallá s tapsban részesült Z-né asszonyság — valódi érdemszülte — szerénysége dacára kimondjuk, hogy az estély helyrejtöttét Nagy részben neki lehet tulajdonítani, miután csak Z-né asszonyság a zongoráni — ritka szabatosága — kíséretet szeretetre méltó készséggel magára vállalni szives volt.

Említetlenül nem hagyhatjuk festész Eröss Gyula ur áldozatkészségét, melylyel az ünnepély jelvényezésére megkívántató átlátszó képeket minden jutalom nélkül festette.

Kiemelendőnek tartjuk R. J. ur szivességét is, melynél fogva az Apollo-termet a rendező választmánynak ez alkalomra egészen ingyen átengedte. Híradó.

Dézs majus 28.

A hosszú kemény tél és széna szalma nem léte miatt a marhák rozslal teleltek ezen kerületben; alig kezdett nőni a fű, a gazdak siettek ki-hajtani marháikat; a gyenge fiatal fű mohón evése, s a folytonosan rossz időjárás a dézsi kerület sok helyen bizonyos epizotikus gyuladó betegséget idézett elő, melynek csak rövid idő alatt több mint 100 darab marha lett áldozata, de a vesztelt a megyében igen kevés marha lábolta meg a melyly belécsent. A betegség sajátoszerű jelenségeiben mutatkozik, a marha elveszti étvágyát, szomjúsága növekedik, szőre borsószik; a bőr meleg, a fület kivéve, a has puffadoz; némelyiknél kolikaszertű fájdalom áll elő, s 5—6 napi betegség után elpusztul a legerősebb állat; felbontatván, belgyuladás nyomai látszanak s tudólok.

A politikai hatóság mindent elkövet a veszély enyhítésére; ujonan kinevezett állatorvos Beránecz Gyula éjjel nappal utban van és segít a hol lehet. A mályva főzetet salétrommal használja, kevés lisztet vízbe téve és gyenge meleg állóvetet faolajjal. Isten szüntesse meg e vész tovább uralkodását, mert ha közelebből sok aggálytól látogatott gazdáink még marháikkal is megkárosodnak, az anyagi bukás szélén állnak. Ezen körülmény nagyon akadályozza a közelebbi országos vásárokon a vidéken a marhavásárt. Sokan féltek marháikat vásárra hajtani; ez ok miatt országos vásáruk rozslal ütött ki, különösen a marhaforgalomra nézve, de leginkább a pénzhiány miatt. A néptelen vásáron a pénz oly szűk volt, hogy sok eszménia alig adott el egy pár lábbelit, de még sem szállott észrevehetőleg semminek ára, kivéve a gabonaneműket.

Ez dézsi mérő búza 2 ft 10 kr, rozs 1 ft 12 kr, zab 40 kr, torokbúza 48 kron kelt p.p. Ünnepélyt ünnepélyes szertartással s díszmenettel ünnepelték meg, a gyönyörű idő kedvezett az ájtatos népnek, a szent járdalat a legkedvesebb májusi napon történvén, melyet sem eső sem szél nem zavart, mint e hó minden napjain meglátogatott; de a májusi eső soha nem árt, szokják mondani, s alig ha úgy nincs, mert a gabona s vetemény-neműek oly buja tenyészetnek örvendenek, hogy ha Isten az elemi csapásoktól megment, a legkövetkező esztendőnek nézhetünk elébe.

A vásár által borzasztó gyilkolási merénny volt elkövetendő egy szekeres ember, ki vérengező, verkedő természetéről ismeretes; ivás közben, de előre feltett szándékkal egy helybeli lakó álcsonjtját betörte, aztán a szájától füleig késsel tett hasítást, végre nyakához fogott hogy kaczarával levágja, de fel lön tartóztatva a körülállók által. A megsebzett életéhez nem sok a remény. Mivé vetemülhet az ember felbőszültségében, különösen ha még szesz ital mómora is segíti elő a veszedelmes indulatot, ez eset is bizonyítja. Vajha népünk felhagyna az iszákossággal, mely vagyontalanságának és sok más bajának is oka szokott lenni!

A napokban két magas állásu kormány-férfilhoz volt szerencsénk: országos pénzügyi igazgató gróf Beldihez és országos főtörvényszéki elnök b. Lattermához. Ő méltóságuknak hivatalos utjukba esett városunk is.

Bánfi-Hunyad, maj. 31.

Tisztelt szerkesztő ur! Egykoron én is szenvedélyes — mondhatnám dühös — vidéki levelező valék, de mióta valaki ezen tisztos osztályt irodalmi kelnerének nevezé el*) — bár ez osztálynak is tisztelője vagyok — úgy elment a kedvem levelezni hogy —

Ha időm engedné, itt helye lenne fölfejtetni, hogy miért restellem én irodalmi kelnernek felcsapni, de fontosabb lévén a tárgy miről írni akarok, ezzel jelenleg nem vesződök, hanem a dologra térek.

Közelebbiről járási főnökünk mlgs Modt Endre ur egy felelet üdvös s a kor szelleméhez illő rendeletet köröztetett illető járásában, melynek értelmében tiltva van mindenkinek új építkezését az illető helyre való fölfejtés előtt végrehajtani. Ezen igen üdvös rendelet által mi két célt vélünk elérhetni: a hasznosságot és szépietést. — mely élvezetteljes érzés fogja el keblünket, ha

*) Erre a valakire — mint boldogult gr. Dessewffy Aurél mondta — nem mosolygott volt a humor istene. Szerk.

egy erdélyi szász, vagy magyarországi sváb helységen végig utazva, az épületeket egy közös elv, s házépítés elve szerint látjuk emelve! S mily fájdalmas látni a tisztá magyar nép e részbeni háramlását úgy nálunk mint Magyarországon.

B. Hunyadon — hol a közel múlt időkben annyit pusztított a tűz, s hol e miatt a szépítés annyira meg lön könyvtve, e végett, mint tudjuk, egy bizottmány alakított, s kérdjük az illető bizottmánytól, ha megbízatása elvállalásakor érzett-e magában elég szakértelmet hivatása betöltésére? s ha igen, mi az oka, hogy mióta B. ur (az egyik biztos) eltávozott, az új építkezéseknél egy a hasznosság, mint a szépítés elve felfaloztatott?

Nem akarjuk az illető bizottmányt sem rosszindulattal vádolni, sem irányában sértő kifejezéseket használni, de erélytelenséggel minden este merjük vádolni. Miért? mert szemünkkel láttuk az elégett helyeken a kitűzött póznát, mely az épületek irányát jelzve, az illető építkezők azonban erre mit sem ügyelve, a legferdebben és legkárosabban rakták le épületek alapját. Nem szükség megneveznem a helyet, hol ez megtörtént, tapogtatva a vak is reátalál. Mint tudjuk, a rendelet áthágói házuk széthányatásával és 5—50 pft büntetéssel voltak fenyegetve. Elég, ha ez meg van a nagy írásban? mi azt feleljük, hogy nem. Az illető biztos urak lehet, hogy másként gondolkoznak. Mint láttuk, e bajon még nem késő segíteni, s ha az illető biztos urak restellették arra járni, hogy szétnézzenek, legalább sziveskedjenek e cikket elolvasni, ebből majd megtudhatják — per Kolozsvár — hogy a dolog hogy áll. *)

Kö l e g y i.

Pest. Pest városa Ó Felségeik egybekelése emlékére egy a legmagasb egybekelést ábrázoló ezüst vermtűnű ábralatot készítették, melyet főherczeg kormányzó ő fensége a városi hatóság nevében Császár Ó felségének átnyújtott, mit Ó es. k. apost. Felsége legkegyelmesebben elfogadni és Pest városa lakosainak tanusított hű alattvalói érzületéért legmagasabb tetszését kijelenteni méltóztatott — Kitiűnő azon az értelmesedés és mivelődsé iránti buzgalom, melyet a magyarországi izraelita cultusközösségekről olvasunk. Emittettük már, hogy Szegeden nyilvános fűtanodát állítottak. Most legújabbán Nagy-Váradon négy osztályu izraelita tanoda kezdte meg működését. Eszt tergom- és Tatabánya pedig tanulóik ösztönzésére három egymás után következő éven át évenként 30 pfnyit díjt tüztek ki.

— Baranya és Somogy megyékben urias kinézésű és öltözékű s jó fogatokkal ellátott rablók garázdálkodnak. Több tisztviselők, és csendőrök estek már áldozatul. Ellenők egy egész vadász, és egy egész dísás zászlóalj vannak kiküldve.

— A budai hajógyár nagyszertűségét tanusítja, hogy a munkások egy év alatt 750,000 pftot kerestek.

— Kölcsey Ferenc emlékoszlopának leleplezése május 18-án ment végre. Az ünnepély a nagy férfi emlékéhez illő volt. Szathmár- és a szomszéd megyékből osztály- és rangkülönbség nélkül több ezerezen jelentek meg. Az ünnepély Kölcsey himnuszával kezdődött, melyet a sárospataki ref. iskola jeles énekkara énekelt. Ezután Kende Kanut rövid szavakban emlékeztet Kölcseyről, mint íróról és statusfőről. Utánna Kis Aron ref. lelkes sorolta el az édes anyanyelv javítása és szépítése körül szerzett érdemeit. Végre Erdélyi János rövid de tartalomdús szavakkal adta elő, miszerint ez nem családi, nem is nemzeti, de europai korszerű ünnepély, melyet minden mivelten nemzet nagy emberei emlékének fölállításakor szokott tartani. Az ünnepélyt alkalmi kardal rekesztette be. Estve Kende Lajosnál fényes lakoma volt, melyben több mint ketszáz vendég vett részt. A terem közepén Kölcsey koszorúzott arc képe volt fölállítva. Az egész ünnepély létrehozásában a magas kormány hódoló tisztelet- s elismeréssel fogadott engedélye mellett legtöbb érdeme Kende Lajosné n. Szuhányi Laura asszonynak. Eljen a derék honleány!

— A Brassai-Bethlen drámaharcz mind inkább tüzesebben fejlődik. Brassai gróf Bethlen Miklós-nak azon állítása következtében, hogy az olasz irodalomban alig van dráma vagy tragédia zene nélkül, 50 arany jutalmat tűz ki annak, ki Alfieri is mert olasz költő bármely drámája, vagy tragédiájához készített zenét fölfedez. Istenem de megszapordott az arany az írónál!

*) Levelező ur figyelmeztetését nagyon korszerűnek találjuk. Más vidékei is hazánkban elegend szenvednek hasonló szerencsétlenségek miatt, mint a b. hunyadiak, s tudjuk, hogy a m. kormány már régezt rendelethez bocsátott ki az építések szabályozásáról falukon és városokon. A rendelethez is hatolnak a falusi vagy mezővárosi elöljáróságok, és ha vagy egy lelkes ember akad, ki a közig. szíven hordozza s a közrendelethez figyelmeztet, még el is olvastatnak a közönség előtt. De itt megakad azoknak minden további hatása. Okát e sikertelenségnek nem fűrkészszük; csak reá akaránk mutatni. Hogy rajta segíteni jó volna s tán lehetne is, a bizonyos.

Szerk.

— Moc s á r y Lajos, ki a magyar társadalmi életéről írt munkájával kitűnő figyelmet gerjesztett maga iránt, a Pesti Naplóban Vörösmartynak érezt szobrot indítványoz.

— A magyar nemzeti Múzeum nagybecsű eredeti oklevelekkel gazdagodott. Kubinyi Ödön oly eredeti okleveleket ajándékozott, melyek közül egy az Árpád-korszakából, egy pedig N. Lajos királból való, mi annál figyelemre méltóbb, mert érintett oklevelek családi okiratok. Vajjon ha az erdélyi Múzeum létesül azon elfoglultság kapesai, melyek ily okiratokat Erdélyben számos magány levéltárakhoz bilincselnek, fognak-e tágulni? Hazafiaink lelkesedésébe vetve bizalmunkat remélljük, hogy igen!

— Érsekújvárt Farkas Nándor ur az ot-tani cigányok részére saját költségén iskolát nyitott. 45 cigány gyermek nyer oktatást a legszükségesebb elemi tanokban. Ki ismeri a cigányok szellemi és erkölcsi helyzetét, az a derék férfinak e nemes buzgalmat bizonyára méltányló elismeréssel üdvözlendi.

— Bárá Sina Simon a Vörösmarty árvak részére Deák Ferenc köztszertei házánkfának 3000 pftot adhat által.

Bécs. A pénz-világban nagyszerű változást idézendő az uszo.át tiltó törvények megszüntetése, mely iránt a pénz- és igazságügy ministeriumok most tanácskoznak. A pénzforgalom föltétlen folszabadtatva tervezetik, s ezentúl a tőkepénzesek és kölcsönvevők egészen tetszők szerint határozhatnak meg egymás közt üzleteiket.

— Azon új vallásfelekezet, melyről lapjainkban megemlékeztünk „Johannes Verein“ címet viselt, s tagjai közül 80-t fogtak el; tekintélyes ember, még jóformán írástudó sem volt közöttük.

— Bécsben egylet alakult, mely kereskedelmi ügynőköknek keletre küldése végett keletkezett. Célja Austria kereskedelmi és ipar érdekeit Keleten képviselni.

— A hitelintézet az alsó austriai karton-gyárosoknak fölmilliót helyezett rendelkezésükre. Százalékait pedig 4-ről 5-re emelte.

— Felsőbbi rendelet folytán minden koronatországban a helytartóságoknál közigazgatási térképek fognak készíttetni.

— Warrens Edvard és Maier Károly az austriai Lloyd volt szerkesztői politikai gazdasági lapot indítanak meg. Hír szerint Bécsben egy francia lap is van keletkezésben.

— Cs. kir. főherczeg Miksa ő fensége Párisból e hét folytában induland vissza Bécsbe.

— A dunagőzhajózási társulat működési körét egész Odesszáig terjeszti ki. Szó van arról is, hogy a triesti Lloyd e társulattal egyesüljön, mi a ket-tőt Europa egyik leghatalmasabb társulatává erősítené.

K Ü L F Ö L D.

OROSZORSZAG. Máj. 22-kén esti 11 órakor az orosz császár számíthatatlan népsokaság öröm riadásai közt tartá bemenetelt Varsóba. Az egész város már az est beálltával napvilágossá lön átvárászolva a legkülönbözőbb színű lámpák ezrei által, melyek elhős összeköttetésben majd a lengyel királyság czimerét, majd a császári név kezdő betűit ábrázolák. A teméntelen sok népség tolongása miatt a kocsik alig járhattak. A czár megát-va látszott lenni a lengyel közönség általi meleg fogadtatástól s örömtől sugárzó arczeccal mutatott a hű népre. Másnap reggeli 11 órakor fogadta el kihalgatáson ő czári felsége a különböző hitfelekezetű papságot a köz- és főnemességet s hivatalnoki testületet, a legnagyobb beszélgetvén mindnyájokkal. Kiemelendő azonban a lengyel főnemességhez francia nyelven tartott beszéde, mely a „Posen Ztg.“ szerint ilyformán hangzott:

„Uraim! Szerencsénkem érzem magamat, hogy önök körében lehetek. A multak feledését hozom önöknek; azonban szükség, hogy állásunk világos legyen. Ki kell hát önöknek jelentenem, hogy erős meggyőződéseim szerint önök csak úgy lehetnek boldogok, ha Lengyelország, oly módon mint Finnország, csatlakozik azon nagy családdhoz, melyet az orosz birodalom képez. Az vagyok hatva azon meggyőződéstől is, hogy Istenben boldogult atyám kormányzata is ezen egy célra, t. i. önök boldogságára volt irányozva. Igyekszem fognak, az ország igazgatását megjavítani, s önöket hasonló szeretettel fogom ölelni mint az oroszokat, azaz mint gyermekeimet, de csupán azon föltétel alatt, hogy hagyjanak fel az álmadozásokkal (pas des réveries).“ Ezután megdicséri a czár a lengyel tiszték vitézségét és hűségét, kik résztvettek a krími hadjáratban; de beszéde végén újra ismétlé e két fontos szót: „s emmi álmadozás!“ E császári beszéd tehát megczáfolja a varsói utazáshoz kötött híreket, melyek a lengyeleket nagyszerű honi reformok életbe léptetésével kecsegtették. A közigazgatás javítása Lengyelországban, valamint az egész orosz birodalomban az egyedüli való cél, mely a czár által már tetteleg biztosítva van; de a nagy

birodalom minden részeit összetartó kötelék meggyöngítése nem fog bekövetkezni. A „N. Pr. Ztg.“ sz. pétérvári levelezője szerint nem lehet ez alkalommal vissza nem emlékezni Pusckin egyik költeményének e szavaira:

„Szembe szállt egymással két hatalmas elem, Lengyel s orosz: kie legyen a győzelem? Lengyel patak folyjon az orosz tengerbe, Vagy tenger szoruljon lengyel szűk mederbe?“

FRANCZIAORSZAG. A közelebb elhalt Thierry A. első volt Franciaország minden most élő történetírói között, szerzője „Anglia Normannok általi meghódítása történelmének“, a „Franciaország történelme fölötti leveleknek“ sat. Már első férfi éveiben megvakult a sok oklevél s régi szöveg olvasása s összehasonlítása folytán, s francia történetírás újratemetését személeváljával kelle megfizetni. Bölcsész létére a legférfiasabb megadással tűrte e nagy veszteségét; irván: Ha újra kellene pályát választanom, ismét csak azt választanám, mely jelen állapotomra vezetett. Vak és szenvedő létemre, midőn a remény elhagyott, s kinem enyhülését nem várhatom, bátran tehetem e nyilatkozatot, melyet reám nézve senki sem tarthat gyanusnak: van e világon is valami, a mi többet ér, minden anyagi élvnél, minden gazdaságnál, többet és még az egészségnél is, — és ez a tudomány s az annak élés! — Thierry nyerte el húsz év óta minden évben Gobert bárónak a legjobb francia történeti műre kitűzött jutalmát; tagja volt a tudományok és szép művészetek akademiájának; mint politikus senki sem jellemezhetné őt jobban, mint ezt önmaga tevő:

„A katonai kényuralom elleni gyűlölettel, — mi az első Napoleon kormányra elleni visszahatás gyümölcse volt, — egyesült bennem a forradalmi zsarnokság elleni mély irtózat, s bizonyos undor az angol intézményektől, melyeket mi egykor félnevetés, félutálatos módon majmolánk. En lelkesedéssel törekvém oly szabadság után, melyet csak ime szavakkal fejezhetek ki: bármely kormány az egyéni szabadság lehető legnagyobb összegével s a lehető legkevesebb közigazgatási tevékenységgel.“ Thierry megvolt győződve, miszerint az ő szabadság-eszménye legalább közelítőleg egyedül a monarchiában valósítható.

— Hugo Victor új költeményei „Contemplations“ rendkívüli sikert aratnak. E mesterművében a költő keveset beszél a maga számitatásáról, de a költő büszkeségén átgeng minden versében a bánat, s tagadhatlan, hogy e szép költemények neki sok barátait visszahódították, a kiket politikája tőle eltávolított, mert senki sem nyerhet Francziországban nagyobb rokonszenvet mint a szerencsétlen és számitózt. Sz. Ilona többet használt Napoleonnak mint minden diadalai; Guernsey érdekeltőbb teszi Hugó Victor mint minden beszédei a szöszékről. A költők alásílyednek az emberi szenvedélyek zajgása között, ha az eseményekben igen is fontos szerepet akarnak játszani.

Hugo V. sikerében része van minden esetre a politikának, s mint mondják, a tanuló ifjuság tömegben vonult a könyvtárhoz rokonszenvenek nyilvánítása végett. Politikai érdek szerepelt azon részvét mellett is, mely Lamartine szomorú helyzete iránt nyilvánul; de korántsem kell hinni, hogy egyetlen ok a politika volna. A társadalomban bizonyos kimerültség s titkos türelmetlenség uralg, s Franciaország azon állapotban érzi magát, mely az 1827-dikre emlékeztet.

Ez ellenzék képtelennek látszhatik sok olvasónak. A kormány hatalmas fénypontján áll, — háboru, melyben a francia katonák vitézsége újra megdicsőült, egy becsületteljes és eszélyesen kötött béke, nagyszerű középítvények — minden egyesülni látszik a császári politika szerencséjére. Az uralkodó barátai fennen mondják, hogy a hadsereg, a falusi népség és papság szövetsége mellett, egynehány fűri terem roszakaratát számba sem kell venni. A jövő megmutatja, ha e bizalomnak van-e alapja. Éles szemlélő már is nem egy jelet ismerheti fel a láthatáron az elégtelenségnek és rozshangulatnak, s nem hihető, hogy Franciaországban, hol mindig a szellem uraltott, különböző volna a szellemnek tölték elfordulása. Hogy a kormány kevésbé érzi magát biztosnak mint ezt barátai elhitetni szeretnék, tanusítják az erőlködések, melyeknél fogva írókat kíván a maga szolgálatjára keríteni. De az egygyetlen nagyobb jelentőségű, a ki újabb időben politikájához csatlakozott, Tropolong, nem nagy szerencsét csinál. Az ő Caesar föltűti tanulmányai nem mutatják, hogy írójoknak hivatása volna a történetéshez. . . .

Franciaország mindig a hirtelen fordulatok pályatere volt. Roszul ismeri ez országot, a ki nyugodtnak hiszi; a béke, mely minden lelket kiválólag foglalkodtató tárgyat távolította el, több nehézséget szerezhet a kormánynak, mint a háboru. Az irodalom magatartásából legalább ezt kell következtetni. Az irodalomból kiáltás hangzik a szabadság után, még csak egynehány kebelből ugyan; de hánszor nem keltett Franciaországban e kevés hangok kiáltása viszhangot, a melyet többé emberi erő nem fojthata el!

— A „Journal des Débats“ által a dunai fejedelemségekből vett újságok megerősítik, miszerint a moldva- és oláhországi fejedelemségek egyesítésének eszméje csakugyan nemzeti eszme volt. A moldvai fődiván máj 24-én ülést befejezve egyhangulag üdvözölte Ghika hget, hogy ez a congressust a két fejedelemség egyesítését kérte.

— A „Nord“ Hübner bórónak a tuileriákban tartott beszédét következő commentárral kíséri: „Tudni kell, hogy Austria minden legujabb kísérletei, melyeknél fogva a német fő államokat saját érdekeihez akarta fűzni, meghiusultak. Bizonyos, hogy Poroszországgal s vele a többi német államok abban egyeztek meg, miszerint Austriának semmi kívánatát el nem fogadandják, mi politikájának a német szövetség általi támogatását illetné. Annál fogva, mennyivel inkább külön válik Németország Austriától annival inkább közeledik emez a nyugati hatalmakhoz.“

— Azon elfogadásán, melyet Ferdinand Miksa austriai cs. főhg ő fensége a diplomatai karnak adott, az orosz képviselők hiányoztak, mi kissé feltűnt. Azon lakomán, melyet Hübner b. a főhg tiszteletére adott, lombardok és magyarok is voltak jelen. Hasonlóképp a francziák császára a st. cloudi palotában a főhg tiszteletére rendezett elfogadásánál mindig gondoskodott, hogy a lombardok, gallicziák és magyarok meghívassanak. — A belga követséggel az udvar egyre érezteti, hogy oka van a nehezítésre, s a közelebbi ünnepekre sem hívatta meg.

— Franciaországban feldő, hogy az ellenzéki lapok legtöbb előfizetővel dicsekedhetnek.

— A Párisban lakó lengyelek e napokban előterjesztvényt nyújtottak át Walewskzi grófnak, keserűen panaszkodva a miatt, hogy hazájok ügye a congressus tanácskozmányaiból egészen ki lön felejtve.

— A „Constitutionnel“ szerint jól értesult körökben állítják, hogy III Napoleon több engedelmeyeket kívánt volna Orloff gróftól Lengyelország javára. A gróf aként válaszolt, hogy Sándor csár, Lengyelország sorsa enyhítésével különben is foglalkozik s ez első gondjai közé tartozik. A gróf ezen biztosításának következtében nem volt szó Lengyelországról a párisi értekezletken.

TÖRÖKORSZÁG. Az arabiai fölkelésről terjesztett híreket ufolag megerősítik; miszerint az Mekka környéktől tovább délre Yemen, az ugynevezett boldog Arabia felé mind harapodzik és ott nagy kiterjedést vett. A fölkelők, mintegy 60,000-en, már Hodeida fővárost is bezárták volt, midőn a török helyőrség szerencsésére dögvész lépé meg a fölkelők seregét s visszavonulásra kényszeríté. Törökök iránti fájgyűlölet s vehabítai vakbuzgóság szintoly erősen mozdíthatták elő az egyszer megkezdett mozgalmat, mint beduini harczés prédavágy.

— A török ministertanács a hathumajumban megígért ama törvény kidolgozásában fáradoz, mely ingatlan jóságsszerzés szabaddá tételére vonatkozik.

— A magas kapu, mint hírlík az ottoman hadserget 100,000 emberben — kik közt 35,000 nem-mahomedán lenne, szándékszik megállapítani. A katonákat utépítésre főgnák alkalmazni a különböző tartományokban.

— Bukarestből írják: Moldvának Oroszországgal közlekedése ismét megkezdett, sőt már hajók is vitorláznak el a brailai és galaczi kikötőkből Reni és Ismail mellett minden feltartóztatás nélkül E két város rövid időn Moldvához fog hivatalos módon kapcsolhatni. Moldvaország azonban nem kap annyit területet vissza, mint előbb határozva volt, — csak egy kis háromszögöt, melynek basisát a Duna a Sasik-tóig képezi. Miért is Bessarabiából csak annyit vétetik vissza, a mennyi elkülöníthetetlenül szükséges, hogy a Duna torkolatai teljesen szabadokká tétessenek. Ezen újonnan kizsabtott határ azonban kevéssé van határozottan megjegyezve, s itt általában mind ugy vélekednek, hogy ezen határszabályozás aligha tartós leend, s korább vagy később egy természetesen kellend helyt engednie.

— A cserkesz küldöttség hiába zörgetett a fényes kapun. A diván nem látja tanácsosnak a békekötés után ismét újat huzni Oroszországgal, s nem ismer el a cserkesz függetlenségét. Mondják, hogy a küldöttség néhány tagjai Párisban akarnak szerencsét próbálni, de aligha több sikerrel.

— A porta s a szövetségesek között levő egyezményél fogva a török terület kiürítésének sept. 30-ig be kell végződni.

— A szultán vizsgáld bizottmányt küldött Szíriába; Szíria összes pasái igaz határozott parancsokat kaptak.

— Még további 17,000 tatár fog Krimből a Dobrudzsába átköltözni. Sokan közülük a török hadseregbe lépnek; 9000-en a Duna oldalesatoránáján főgnak dolgozni.

— Pelissier tbnok hajóra fog kelni, hogy a császári hg keresztelején Párisban legyen. Még 80,000 ember marad hajóra szállítandó

— Az „Univers“ egy levelet közöl Jeruzsálemből, melyben a szent sir templomának sajnálatos állapota szívrehatólag van leírva. Egy három napon át dühöngött iszonyatos vihar a szent sir kupoláját igen megrongálta. A felső padlat külfönböző helyeken levált, s most a templomnak egy harmada egészen nyitva áll. Az eső istenitisztelet alatt patakokban onlott a nagy rotundába, s azt annyira előtötte, hogy a papok a nagy-esőtörtőkön tartott egyházmélet alkalmával, mely a mise után a szent sir előtt fölállított oltár felé indul, kénytelenek voltak inkeiket s öltönyeiket fölemelni. Mise alatt az esőszakadás kényszeríté a papokat helyeiknek minden perczeni változtatására. A nyugotról érkezett 40—50 zarándokok csodálkoztak, hogy a világ legszentebb templomát ily nyomorult állapotban találta, kérdézők egymástól miként eshetik az, hogy Franciaország, mely kincseit s gyermekeinek vétét áldozta föl Törökország megmentésére, a portától ki nem nyerheti annak fölépítési jogát, mely a latin szertartásuakat „ab antiquo“ illeti. — A fennebbi kép komoly világosításal járul a keleti háborúhoz. Az ugynevezett szent sir kérdése, a latinok és görögök közti versenység a szent helyek használása körüli jogok fölött, Franciaország által föllesztve, nyújtotta volt tudomás szerint az első alkalmat a bonyolodásra. Akkor ajánlvá vala bizonyos lapokban, miszerint Napoleon Lajos ruháztatnék föl „a jeruzsálemi szent helyek védnökének“ czimével. A háboru kitört, s a szent helyek — feledve lőnek, mint látszik azon pillanattól fogva, midőn nem vala többé szükség reájok.

Egy szomorúan-furcsa eseményt közöl egy Times levelező, kézzelfogható jelképét a kereszténység közti szép harmóniának, mely a keleti háboru utójátékának igen szépen beillik „April 25-kén — mond a levelező — a „esodaszerü tűz“ felmutatása alkalmával verekedés ütött ki a görögök és örmények között. Szokás szerint török suronyoknak kelle a békét a keresztény atyafiak közt helyreállítani. Ez meg is lön mintegy fél óra mulva, de a garázdálkodók kivettete után, a templom padozatát üvegdarabokkal sűrűn borítva lehete látni. Az atyafiak nem elégedtek vala meg dühökben egymás páholásával, hanem furkosaikkal a szent lámpákat is izre-porrá törék, s a szentelt olajtól síkossá lön a padozat. Sajnos, hogy e szép concert alatt egy furkos hegye megszagattá a feltámadást ábrázoló szép képet, mely a sir bejárása felett függ. „Ilyetén sajnálandó dolgok azon a helyen, melynek mindenekfölött béke hajlékának kellene lenni, már oly sokszor történtek, hogy illetlen voltak fölött nincs miért szót vesztetgni.

ANGLIA. Az alsóházban máj. 23-án határozatba ment a parlamenti eskünek akkénti módosítása, hogy ezentul a házban az eddig kirekesztett zsidók is helyt foglalhatnak. Az eskü ezen szavai helyett „keresztény hitemre esküszöm,“ ezen kifejezés lön a czikkbe iktatva: Isten engem ugy segéljen! — Csak a harmadik felolvasás meg ne hiusítsa Izrael népe reményét — s majd a felsőház magas szemöldüi lordjai is ne tiltakozzanak e korszerű körülmételese ellen a régi esküformának.

— Az angol kormánynak szándéka fényesen képviseltetni Angliát az orosz császár koronázási ünnepélyén, s hogy Oroszország iránti barátságos érzelmét még szembetűnőbben is tanusítsa s az april 15-diki külszörszövdvény miatti sérelmét az orosz udvarnak lehetőleg enyhítse, kész lenne elfogadni az orosz császár közbenjárását is az Amerikávali viszály dögében.

Palmerston lordot az a különös szerencse érte, hogy az eliene felingerült görögök által Naphliában in e figie ünnepélyesen megégettett. Általában az angolok iránti hangulat Görögországban nem akar édesedni, ha javult is valamennyire a francziák iránt; magok a görögök pedig mint látszik nem javultak annyira, hogy a házukba beszállított orvosok még egyhamar tanácsosnak tartanak az elvonulást.

BELGIUM. Országszerzte fájdalmas érzetet gerjeszt a mehelni érsek pásztori körlevele, melyben a sajtószabadságot, a különböző cultusok egyenlőségét a tanodai intézetekre vonatkozólag, valamint a szólásszabadságot is nagy hévvel támadja meg. Különösen kikel ő érseksége a szabad egyetemek, főleg a brüsseli egyetem ellen, melyeknek tanfolyamait papi vezetés alá akarja rendeltetni.

Lamartine így in egy lüttiichi irodalmi társulat titkáranak: „Belgium a jelen pillanatban szívem előtt inkább látszik hazámnak, mint saját honom. Örömem rendkívüli lesz, ha meglátogathatom s előtte köszönetemet kifejezhetem. Csak júniusi napfényre várok s néhány napi nyugalomra.“

AMERIKA. Walkernek hatalmas pártfogói vannak az Egyesült államokban, nem lesz hát csoda, ha egyszer hallani fogjuk, hogy vitorláit ismét jó szelek fúdogálják. Ha azzal fenyegetőzik is Marcy, Pierce egyik főministere, hogy leköszön tőstént a Walker elismertetése esetében, számosan vannak, kik meeingeket tartnak bizottmányt

nevezve ki, mely gondoskodnék anyagi szerekről a merész kalandor számára.

UJABBÁK. Az orosz csár máj 29-én Berlinbe érkezett, hol jun. 2-ig fogna maradni s aztán Pétervárra visszatérni. Az összes orosz császári család jelenléte Berlinben nagy figyelmet ébreszt, s annak politikai jelentőséget akarnak tulajdonítani.

— Ferdinand Miksa cs. kir. főherceg máj. 28-án elhagyta St. Cloud-t. Havreban hajóra szállt, Cherbourgba menendő, honnét ő fensége Brüsselen keresztül Németországba térend. Visszatérni utjában Hágát, Drezdát és Berlnt főgná érinteni s június közepe táján megérkezni Bécsbe.

— A „Moniteur“ szerint jun. 14-dike van a császári hg keresztelese napjál határozva. A püspökök, érsekek s a főnöki városokbeli polgármesterek császári irat által hivatnak ez ünnepélyes tényeni jelenlétele.

— Az austriai külügyministernek az idegen udvaroknál levő követeihez intézt körlevele szerint az olasz föld fenyegető helyzetének oka a Szárdinia által táplált izgatottság, mely vagy bünrészes a forradalmi törekvésekben, vagy nem képes azokat fékezni.

Ez izgatottság valóban napról napra fenyegetőbbé válik, az olasz sajtó hangja versenyez az angoléval az olasz kormányok tulzó vádolásában. Egy turini levelező szerint, a kovász már benne van a tésztában, a kelés gyorsan halad előre, s nem tudni, minő sütemény fog ezen olasz teknőből kikerülni. Józannab politikusok véleménye szerint a lépény alkalmassá sületlen leend, s Cavournak, a nagy kaverónak, azokkal együtt, a kik vele egy kemenczébe süttötek, nagy leend egykor a számadásuk. Nem-szárdinai városokban már is jelentkezik a kísértet ily falakra mázolt szavakban: „halál a németeknek, s éljen királyunk Victor Emanuel!“ — Azonban az öreg hős Radezckinek csak neve is képes a kísértetek táborát elriasztani — s ki a győzelem előtt tapsol, alig ha utána nem búsul.

Középamerika helyzete a válság pontján áll, midőn az egyesült államok hallomás szerint Walker tábornok uralmát elismerni szándékoznak.

— A washingtoni kormány, angol lapok szerint, a Szundvám ügyében az amerikai kereskedőhajóknak nem adott bizonyos utasítás, hanem ezt saját belátásukra bízta, hogy azt tetszésök szerint fizessek vagy nem.

— A török kormány oly széles türelmességi alapra meri fektetni rendszabályait, mint az akár-mely keresztényi kormánynak is becstelére válnék. Közelebbről öt nem-mahomedán hittűt, (négy keresztényt, egy izraelitát) nevezett ki a birodalmi tanácsba.

Az apr. 15-ki külszörszövdvényre nézve a bécsi hivatalos és félhivatalos lapok oly határozottan nyilatkoznak, hogy minden azok iránti ferde okoskodásnak ezentul meg kell szünnie. Nem lappang semmi titkos czikk azon hármas szerzövdvény mögött; az olaszországi reformterveket illetőleg, Austria semmi mérsékelt s az illető fejedelmnek szabadságától keletkező reformoktól tetszését meg nem tagadja, sőt azalatt éppen sürgeti, míg másfelől minden forradalmi jellemű törekvéseket erőlyesen vsz-szaualtis; egyszersmind pedig megcazólják a fen említett lapok ama több oldalról fölmerült hrt is, mintha Austria olasz területének biztosítása végett Poroszországban lépéseket tett volna.

Nagy újság! A tegnapi Fremdenblatt szerint, Sándor csár egy minden europai követségéhez Warsóból intézett legfelsőbb irata által teljes kegyelmet adott minden külföldön bolygó lengyeleknek és felhatalmazta illető követségeit, nekik hazatérhetősökre utlevelet adni, sőt háromévi fedhelten magaviselet után hivatalra alkalmazásukat is megígéri. Az egyetlen föltétel csak az, hogy áskálódásaikkal ezután hagyjanak fel.

Állam- és iparpapírok árkelete.

Bécs, máj. 30—31. 1856.

E r t é k	Május 26.	Május 27.
5 ⁰ / ₁₀₀ -es met.	83 ⁹ / ₁₆	83 ¹⁴ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % -es met.	74 ³ / ₄	74 ¹ / ₂
4 ⁰ / ₁₀₀ -es met.	64 ³ / ₈	65 ³ / ₄
Nemz. kölcsön	84 ⁵ / ₈	84 ⁵ / ₈
1834-ki sorsjegy kölcsön	235	236
1839-ki „	129	130
1854-ki „	108 ¹ / ₈	108
5 ⁰ / ₁₀₀ földterhementesítéskötelezv.	87	87
Északi vasutárszvény	303	302 ¹ / ₂
Francia „	345	340
Hitel részv.	392	392
Bank részv.	1124	1129
Duna gőzhajózási	604	605
Arany	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂
Ezüst	3	3

Felelős szerkesztő: VIDA KÁROLY.

Kiadja Berde Áron. — Nyomatik a r. kath. lyceum bettiüel.